

KOULUTUSJOHTAMISEN AINEOPINNOT

Laajuus: 35 op

Opetussuunnitelma on hyväksytty kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnassa 19.3.2024

Koulutuksen lähtökohdat ja toteutus

Koulutusjohtamisen instituutin perustehtävänä on kehittää kasvatusta ja koulutusalan johtajuusosaamista niin, että alalla toimivat ihmiset ja yhteisöt voivat onnistua tehtävässään parhaalla mahdollisella tavalla. Kasvatus- ja koulutusalan toimivien tehtävänä on koulutuksen kautta rakentaa eettisesti kestävä ja vastuullista tulevaisuutta. Koulutuksen kautta tuemme kestävän kehityksen ja tulevaisuuden rakentamista siten, että johtajilla on valmiuksia kohdata ja ratkaista ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskysymyksiä ja haasteita.

Instituutin järjestämissä koulutusjohtamisen aineopinnoissa syvennetään osaamista koulutusjohtamisen perusopintojen tai vastaavien muiden opintojen jälkeen ja ne mahdollistavat perusopinnoissa muodostuneen osaamisen ja tiedon laajemman soveltamisen koulutusjärjestelmässä. Opinnot myös rakentavat systeemistä ymmärrystä johtajuuden tasojen välisestä vuorovaikutuksesta. Opinnoissa perehdytään alan teorioihin, tutkimuksiin ja kirjallisuuteen, ja kehitetään omaa henkilökohtaista johtajuusosaamista ja työyhteisöä. Tutkivaa otetta vahvistetaan sekä päivittämällä omaa tutkimusperustaista työskentelytapaa että kehittämällä omaa johtajuusosaamista ja yhteisöä tutkimuksen avulla. Johtajan urapolulla aineopinnot voidaan nähdä kasvatus- ja koulutusalan johtotehtävissä toimiville johtamisosaamista syventävinä opintoina. Opinnot on suunnattu erityisesti henkilöille, joilla on jo työkokemusta kasvatus- ja koulutusalan johtotehtävistä (esim. päiväkodin johtajan, rehtorin, varhaiskasvatus-/opetus-/koulutusjohtajan tai opetushallinnon erityistehtävistä) tai alan tutkimuksesta ja kehittämisestä. Ne soveltuvat myös laajoista johtamiskokonaisuuksista vastuussa oleville johtajille (esim. sivistys-/toimialajohtajat ja aluepäälliköt) tai kyseisiin johtamispositioihin pyrkiville sekä muissa vaativissa johtamis- tai asiantuntijatehtävissä toimiville.

Tulevaisuuteen suuntautuminen edellyttää kasvatus- ja koulutusalan johtajien koulutukselta uudistavan oppimisen tunnuspiirteitä, joita ovat ennakkointi ja osallisuus. Uudistava oppiminen on tutkimusperustaista kykyä ja halua luoda hyvää tulevaisuutta yhdessä. Ennakkointi merkitsee erilaisten mahdollisuuksien huomioonottamista, resilienssiä kohdata haasteita sekä aktiivisuutta kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Johtamisopinnot korostavat osallisuutta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja toimijuuteen inklusiivisen ja moninaisuuden huomioivan johtajuuden kehittämisellä. Osallisuudella tarkoitetaan yhteisöllistä kuulumisen tunnetta, osallisuutta organisaation perustehtävän toteuttamisesta sekä sen jatkuvasta kehittämisestä. Osallisuudella mahdollistetaan yhteisön kaikkien toimijoiden vaikutusmahdollisuudet ja johtajuuden jakaminen. Samalla korostuu vastuunkanto sekä omasta että koko yhteisön hyvinvoinnista. Kansainvälisyys ja kulttuurinen moninaisuus ovat kiinteä osa nykyistä toimintaympäristöä. Inklusiivinen toimintaympäristö kasvatus- ja koulutusalan huomioi moninaisuuden niin oppijoiden, perheiden kuin ammattilaisten osalta. Ajantasainen johtamisosaaminen ottaa huomioon nämä toimintaympäristön ominaispiirteet.

Koulutusjohtamisen aineopinnot pohjautuvat tutkimustietoon ja opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija osaa kehittää omaa ammatillista identiteettiään, asiantuntijuuttaan ja toimijuuttaan kasvatus- ja koulutusalan johtajana tutkimuksen ja teorian tukemana.

Koulutusjohtamisen aineopinnot rakentuvat kontaktijaksoista sekä itsenäisestä ja monimuotoisesta työskentelystä. Kontaktijaksoilla opiskelu etenee pääosin yhtenäisenä ryhmänä esimerkiksi

osallistumalla asiantuntijaluennoilta, joihin liittyy myös kirjallisuuteen perehtymistä ja oppimistehtäviä. Asiantuntijaluentoja, kirjallisuuden ja oppimistehtävien asioita prosessoidaan tutoreiden johtamissa ryhmissä, kokoonpanoltaan vaihtelevissa pienryhmissä sekä yksilöllisenä työskentelynä.

Dialoginen eli ymmärrystä ja luottamusta rakentava, avoin, toisia kunnioittava ja kuunteleva vuorovaikutus luo perustan yhdessä oppimiselle ja yhdessä ajattelulle sekä kokemusten jakamiselle. Ison ryhmän ja pienempien tutorryhmien ryhmäytyminen on keskeinen osa oppimisprosessia. Ihmisten tunteminen ja vuorovaikutus rikastuttavat oppimista ja mahdollistavat luottamuksen syntymisen. Tärkein osa oppimista on kuitenkin opiskelijan oma aktiivisuus, vastuu ja huolenpito omasta oppimisesta ja oman ammatillisen identiteetin kehittämisestä. Sisäinen motivaatio ja halu oppia ovat perusedellytyksiä itseohjautuvalle tavalle opiskella.

Opinnot toteutetaan Jyväskylän yliopiston integratiivisen pedagogiikan näkemyksen mukaisesti. Tällöin opiskeltavia asioita tarkastellaan niin käsitteellisen, kokemuksellisen, itsesäätelyn kuin sosiokulttuurisen tiedon näkökulmista. Opiskelu sisältää ajattelun ja toiminnan, oppimisen ja työn, kognition ja emotionin sekä yksilöllisen ja yhteisöllisen oppimisen yhdistämistä toisiinsa.

Opintokokonaisuuden opintojaksojen arvioinnin tehtävänä on tukea integratiivisen oppimisen toteutumista sekä opiskelijan oman ammatillisen identiteetin, asiantuntijuuden ja toimijuuden kehittämistä. Arvioinnissa korostuvat tietoa ja kokemuksia prosessoivat yksilö- ja ryhmätehtävät, jotka arvioidaan asteikolla 1-5.

Koulutusjohtamisen aineopinnot 35 op

Opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija osaa kehittää omaa ammatillista identiteettiään, asiantuntijuuttaan ja toimijuuttaan kasvatus- ja koulutusalan johtajana tutkimuksen ja teorian tukena.

KOUA1020

Eettinen ja kestävä johtajuus 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää eettisyyteen ja kestävyysnäkökulman liittyvien kysymysten ja arvojen merkityksen ja yhteyden oman ammatti-identiteetin rakentumisessa, ammatillisen hyvinvoinnin tukemisessa ja keskeisenä osana kasvatus- ja koulutusjohtajuutta
- osaa tunnistaa, analysoida ja tulkita aihealueeseen liittyviä ilmiöitä toimintaympäristössään
- pystyy erittelemään organisaation eettisen ilmapiiirin piirteet ja johtamaan organisaation arvokeskustelua.

Sisältö

Eettinen ja kestävä johtajuus, arvot, etiikka, moraali, myötätunto, kestävä kehitys ja eri ulottuvuudet.

Materiaali

Sovitaan koulutuksen aikana.

Suoritustavat

Kontaktijaksotyöskentely, ennakko- ja oppimistehtävät, eettisen ja kestävä johtajuuden portfolio.

KOUA1030

Johtajuuden ilmiö kasvatus- ja koulutusalanalla 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa asemoida ja tuntee suomalaisen kasvatus- ja koulutusalan hallintajärjestelmän ja koulutuspolitiikan sekä teoreettisessa että kansainvälisessä viitekehyksessä
- pystyy analysoimaan suomalaista kasvatus- ja koulutusalan hallintajärjestelmää ja koulutuspolitiikkaa alan perustehtävän sekä oman organisaationsa ja oman toimintansa näkökulmista
- tuntee yleiset johtajuus- ja organisaatioteoriat ja näiden keskeiset käsitteet ja kehityksen sekä pystyy tarkastelemaan teoreettisesti kasvatus- ja koulutusalan johtajuutta niiden kontekstissa
- osaa toteuttaa tutkimusperustaisesti kasvatus- ja koulutusalan johtajuutta perustehtävän, hallintajärjestelmän ja koulutuspolitiikan muodostamassa jatkuvasti muuttuvassa kompleksisessa toimintaympäristössä.

Sisältö

Kasvatus- ja koulutusalan johtajuuden teoreettinen tarkastelu perustehtävän, hallintajärjestelmän ja koulutuspolitiikan sekä kansainvälisen ja suomalaisen toimintaympäristön näkökulmista. Kasvatus- ja koulutusalan johtajuuden teoreettinen tarkastelu suhteessa yleisiin johtajuus- ja organisaatioteorioihin.

Materiaali

Sovitaan koulutuksen aikana.

Suoritustavat

Kontaktijaksotyöskentely, ennakko- ja oppimistehtävät.

KOUA1050

Kasvatus- ja koulutusalan hallinto 4 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- päivittää ja syventää tietojaan ja asiantuntemustaan kasvatus- ja koulutusalaan ohjaavasta lainsäädännöstä ja hallinnosta
- perehtyy kasvatus- ja koulutusalan hallinnon ajankohtaisiin muutoksiin ja erityiskysymyksiin
- lisää ymmärrystään hallinnon oikeudellisten perusteiden ja normisäädösten soveltamisesta käytännön työtehtäviin kasvatus- ja koulutusalan johtajana
- kehittää ammatillista osaamistaan talous-, henkilöstö- ja hallinto-tehtävien näkökulmasta
- osaa huomioida yhteiskunnan alueelliset, oikeudelliset, taloudelliset ja hyvinvoinnin vaikutukset sekä kestävä kehityksen eri ulottuvuudet päätöksenteossa.

Sisältö

Kasvatus- ja koulutusalan uudistukset ja erityiskysymykset, hallinnon ja talouden näkökulmat varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, toisen asteen koulutuksessa, vapaassa sivistystyössä ja korkeakouluasteella. Hallintotieteiden näkökulma koulutusjohtamisessa. Hallinnon menettelyä ja harkintavallan käyttöä koskevat oikeudelliset vaatimukset sekä päätöksentekijän vastuu. Sisältöjä voidaan painottaa osallistujien kiinnostuksen mukaan.

Materiaali

Sovitaan koulutuksen aikana.

Suoritustavat

Kontaktijaksotyöskentely, ennakko- ja oppimistehtävät.

KOUA1061

Pedagoginen johtajuus 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- osaa asemoida ja käsitteellistää pedagogista johtajuutta osana kasvatus- ja koulutusalan johtamista
- ymmärtää pedagogisen johtajuuden merkityksen yksilöille ja yhteisöille kasvatus- ja koulutusalan muuttuvassa toimintaympäristössä
- osaa kehittää monipuolisesti omaa pedagogista johtajuuttaan tutkimuksen ja teorian tukemana
- ymmärtää opetussuunnitelmien ja muiden ohjausasiakirjojen merkityksen pedagogisen johtajuuden välineinä
- tuntee erilaisia lähestymis- ja toteuttamistapoja jaettuun pedagogiseen johtajuuteen.

Sisältö

Pedagogisen johtajuuden tutkimus. Pedagogisen johtajuuden ilmiön, käsitteen ja käytännön tason tarkastelu. Jaettu pedagoginen johtajuus ja erilaiset toimintaympäristöt.

Materiaali

Sovitaan koulutuksen aikana.

Suoritustavat

Kontaktijaksotyöskentely, ennakko- ja oppimistehtävät.

KOUA1070

Ammatillinen kehittyminen (praktikum) 6 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- syventää ymmärrystään sekä yksilönä että yhteisönä toimimisen ja yhteisöllisen oppimisen sekä dialogisuuden, mentoroinnin ja valmentavan otteen merkityksestä kasvatus- ja koulutusjohtajuuden kannalta
- päivittää ja kehittää ammatillista identiteettiään, asiantuntijuuttaan ja toimijuuttaan tutkivana kasvatus- ja koulutusalan johtajana
- ymmärtää työn merkityksellisuuden ja ammatillisen hyvinvoinnin yhteyden
- tunnistaa omat vahvuutensa ja kasvukohtansa johtajana

Sisältö

Yksilö, yhteisö, vuorovaikutus, dialogisuus, mentorointi, valmentava ote, ammatillinen hyvinvointi.

Opintojaksolla käsitellään eri johtajuuden teemoja käytännön johtamistilanteiden kautta valmentavalla ja työnohjauksellisella otteella. Opiskelijan johtajuusosaamisen kehittymistä tuetaan dialogisen ryhmätyöskentelyn ja prosessoinnin kautta. Ryhmää ohjaa tutor, joka toimii itse kasvatus- ja koulutusalan esihenkilötehtävissä.

Suoritustavat

Kontaktijaksotyöskentely ja välityöskentely pienryhmissä, työ- ja urakysely, kehityssuunnitelma, oppimispäiväkirja.

KOUA1090

Tutkiva johtajuus 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee erilaisia tutkimuksellisia lähestymistapoja kasvatusta ja koulutusalan johtajuuden tutkimukseen
- syventää ymmärrystään tutkimusprosessin kulusta ja tutkimuksen tekemisen vaiheista
- osaa soveltaa tieteellisen tutkimuksen lähestymistapoja ja menetelmiä
- syvenyy valitsemaansa aineopintojen sisällölliseen teemaan ja laatii tutkimusraportin tieteellisen viestinnän periaatteiden mukaisesti.

Sisältö

Opintojaksoon sisältyy Orientaatio jatkuvaan oppimiseen – polkuja tieteelliseen ajatteluun, lukemiseen ja kirjoittamiseen OJO2 (1 op) -kurssi. Opintojakson aikana opiskelijat tutustuvat kasvatusta ja koulutusalan johtajuuden keskeisiin teoreettisiin ja metodologisiin lähestymistapoihin. Opiskelija syvenyy tutkimuksellisten valintojen tekemiseen ja perustelemaan tutkimusprosessin eri vaiheissa (tutkittavan ilmiön rajaaminen ja käsitteellistäminen, tutkimuskysymysten asettaminen, aineiston kerääminen ja analysointi, tulosten ja johtopäätösten esittäminen).

Materiaali

Sovitaan koulutuksen aikana.

Suoritustavat

Kontaktijaksotyöskentely, itsenäinen työskentely ja vertaisarviointi, tutkimusraportti.

KOUA1080

Valinnaiset opinnot 5 op

Osaamistavoitteet

Opiskelija vahvistaa osaamistaan johtajuuden eri osa-alueilla tutkimuksen ja teorian tukemana.

Sisältö

Opiskelija voi valita opintojaksoja Koulutusjohtamisen instituutin tai muun koulutuksenjärjestäjän tarjonnasta. Valinnaisiksi opinnoiksi on myös mahdollista hyväksyä lukea aiemmin suoritettuja johtajuusopintoja osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteita noudattaen. Korvaavuudet ja muut mahdolliset suoritustavat arvioidaan/sovitaan aina erikseen tapauskohtaisesti.

Suoritustavat

Esimerkiksi

- kansainvälinen opintojakso kasvatusta ja koulutusalan johtamisesta
- erilliset opintojaksot
- kirjallisuusesseet
- konferenssiosallistumiset ja raportointi.